

1.5 POESIA LÍRICA GREGA



Entre els s. VII i V aC hi ha nombrosos poetes grecs. Tots empen una tècnica perfecta i té molta vitalitat el mite, el qual aporta una sèrie de recursos ornamentals. Remarquem d'entre els poetes grecs Píndar com el més rellevant.

Els elements que acompanyaven la poesia lírica eren la dansa i la música, les quals ajudaven que la lectura fóra un espectacle.

Homer emprava l'hexàmetre, en canvi la lírica a banda d'aquest va fer servir estrofes molt variades, des dels senzills díctics fins les estrofes més complicades.

Mentre que l'èpica s'escrivia en una barreja dialectal d'eòlic i dòric -l'anomenat **dialecte homèric**- la lírica s'independitzà lingüísticament i emprà les modalitats pròpies del país on escrivia el poeta i on pertanyia el públic.

A mesura que passa el temps determinats gèneres de la lírica quedaren adscrits a un dialecte: *la cançó subjectiva* en eòlic i *la lírica coral* en dòric.

Els gèneres de la poesia grega es divideixen en dos grans grups:

1.- **Poesia personal:** l'elegia (greu i sentenciosa), el iambe (satíric i agressiu) i l'oda o cançó (canta les passions i els plaers).

2.- **La poesia d'aparell:** era la pròpia de les festes públiques i de vegades, de finalitat litúrgica, tendia al cor, és a dir, el cant col·lectiu.

L'elegia

Era una composició poètica formada per una successió de díctics amb un hexàmetre i un pentàmetre. Els temes tenien sentit pràctic o una tendència moralitzadora on la raó s'imposava per sobre de la fantasia. Remarquem la guerra, la política, la disciplina civil i la moral personal entre d'altres. Calí fou el més antic dels poetes elegíacs grecs. Tirteu fou l'escriptor de la valentia guerrera. L'ideal homèric de l'heroisme es transforma llavors en una activa manifestació de l'amor a la pàtria. El mite acaba desapareixent en la poesia que ja no vol mirar al passat i pretén inspirar-se en el valor i patriotisme als ciutadans en moments de guerra i perill.

El iambe

La poesia iàmbrica és de caràcter satíric i agressiu que oscil·la entre la grolleria i la broma amistosa. Va nàixer contemporàniament a l'elegia i es conreà quasi exclusivament a Jònia, per aquest motiu s'emprà el dialecte jònic.

El món dels herois homèrics ja queda molt lluny d'aquesta lírica grega. Ha caducat l'antiga concepció aristocràtica sobre la fama que permetia a l'heroi sobreviure a la seua pròpia mort. Per això Arquíloc se n'adona i satiritza aquells qui en democràcia pretenen mantenir artificialment aquell ideal. El poeta en aquesta època substitueix la mitologia per la fauna animalística (la rabosa, el mico i l'àguila són els personatges que serveixen per exemplificar o ridiculitzar l'ésser humà).

L'oda o la cançó

L'anomenada poesia mèlica monòdica és el tipus més subjectiu de la lírica grega ja que constitueix l'expressió de les passions i afectes personals, deslligats de tota intenció moralitzadora o crítica.

És un gènere de gran diversitat estròfica. Remaquem la vida d'Alceu que fou un aristòcrata intransigent que es va debatre entre la tirania i la democràcia. De vegades va atacar els tirans i d'altres es podia omploure a descriure escenes bèl·liques. També tractà els temes del vi, l'embriaguesa, l'ardor de les dones i la feblesa dels homes.

La poetessa Safo fou famosa per adreçar-se a persones del mateix sexe. Les seues composicions reflecteixen la pura expressió del sentiment. Se centren en l'amor i la bellesa. L'expressió de la primera resulta ingènua i audaç. Els ocells, la lluna i les flors creen l'ambient poètic als seus versos.

El lirisme coral



El poeta ací es transforma en portantveu d'un sentiment col·lectiu i reflexa l'ànima de la ciutat. Aquesta poesia solemne i grandiosa tracta temes com les creences religioses, els cultes a les divinitats, l'atzar polític o bèl·lic i el triomf dels esportistes.

El mite i la llegenda intervenen sovint en aquest gènere on apareixen el recordatori de conflictes guerrers protagonitzats pels herois, s'exposen les genealogies i s'esmenten les estirps.

Píndar

Fou un poeta tebà (521-441) tot i haver treballat per a reis i tirans va mantenir un esperit independent de pensament. És el més conegut dels antics lírics grecs perquè ens han arribat quaranta-quatre composicions seues. Va tractar les vistes olímpiques. En aquella època eren tan importants com per a Roma conquerir nous territoris i ampliar el vast imperi. Aquest gènere s'anomena **epinici**. Anava acompanyat de música i dansa. Seguia el següent esquema:

el punt de partida de la composició era la victòria de l'atleta, després s'elogiava els jocs o la ciutat on es celebraven. De vegades, l'elogi del campió comportava els dels seus avantpassats, de la ciutat natal. De la lloança també podia ser que hi hagués consells morals.

Píndar fou un poeta molt religiós, cosa que es veu al llarg de la seua producció ja que hi ha sovint tins de plegària devota i sincera. Ell fou el cantant de la vida feliç, el vigor juvenívol, el triomf de la bellesa i la força. El llenguatge que emprà era de gran audàcia expressiva i ric en la invenció de mots -sobretot de paraules

compostes-. La invenció tenia com a objectiu crear valors poètics i sonors. Les metàfores acaben per sobreposar-se les unes a les altres. Va escriure en dialecte dòric que en la seua època era ja una variant plenament literària, distinta d'aquella que es feia servir en la parla quotidiana, és a dir, en la vida normal.

